

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสมาน ง่วนสำอางค์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้มีหนังสือเรื่อง ขอให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรณีนายสมาน ง่วนสำอางค์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ กรณีนายสมาน ฯ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายไพฑูรย์ แก้วทอง) ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งกระทรวงพาณิชย์ ที่ ๒๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ นายสมาน ฯ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๑ (๕) ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (บัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ) ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ นายสมาน ฯ เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ และต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจพบว่านายสมาน ฯ ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่ง จึงได้มีหนังสือแจ้งให้นายสมาน ฯ ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๓ ฉบับ คือ ๑) ฉบับลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔
๒) ฉบับลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔
๓) ฉบับลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

นายสมาน ฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ชี้แจงสรุปความได้ว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ เนื่องจากมีภารกิจมาก และประสงค์จะยุติกิจกรรมทางการเมืองจึงไม่ได้ยื่น

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อมานายสมาน ฯ ได้มีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ว่าเหตุที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ เนื่องจากมีเจตนาเพียงไม่ประสงค์จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกต่อไปเท่านั้น โดยไม่ทราบว่าการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับด้วย แต่มาทราบถึงโทษดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ หากทราบถึงบทลงโทษมาก่อน นายสมาน ฯ ชี้แจงว่าคงจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพราะไม่ประสงค์จะรับโทษ

นายสมาน ฯ มีหนังสือลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๔ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ เพราะไม่ทราบว่าจะต้องยื่นและไม่ได้สอบถามบุคคลอื่นเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ จนกระทั่งได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เตือนให้ชี้แจง จึงได้ชี้แจงไปว่า มีภารกิจมาก และประสงค์จะยุติกิจกรรมทางการเมือง พร้อมกันนั้น นายสมาน ฯ ได้ยื่นเอกสารเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติให้รับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยมีประเด็นที่จะวินิจฉัยว่า นายสมาน ง่วนสำอางค์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ....”

มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำได้กล่าว แล้วแต่กรณีย์ และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายสมาน ฯ ได้ยอมรับว่าไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จริงโดยให้เหตุผลว่ามีภารกิจมาก และประสงค์จะยุติกิจกรรมทางการเมืองแล้ว ทั้งไม่ทราบ

ว่าการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ มีโทษจำคุกและโทษปรับด้วย แม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีหนังสือเตือนลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ นายสมาน ฯ ก็ได้ดำเนินการใดๆ เพื่อชี้แจงแสดงเหตุผลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยทันทีที่ได้รับหนังสือเตือนเพื่อแสดงให้เห็นว่านายสมาน ฯ มิได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ การที่นายสมาน ฯ ไม่ได้มีการติดต่อชี้แจงใดๆ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงแสดงให้เห็นว่านายสมาน ฯ ไม่ประสงค์จะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่านายสมาน ง่วนลำอังกค์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ และมีความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ